

Suomi-Rata Oy:n muuttaminen Lentorata Oy:ksi

VD/7478/08.00.00.00/2023

PT/KML/HW/MS/SV/MT

Tausta

Vantaan kaupunginvaltuusto on 24.2.2020 (7 §) päättänyt, että Vantaan kaupunki lähtee osakkaaksi Suomi-rata Oy -hankeyhtiöön. Kaupunginhallitus on 23.3.2020 (7 §) päättänyt merkitä Suomi-Rata Oy:n osakkeita ja hyväksynyt yhtiön osakassopimuksen. Osakassopimuksessa Vantaa sitoutui rahoittamaan omistusosuuttaan (7,19 %:ia) vastaavan osuuden ratahankkeen suunnittelukustannuksista 154,72 Me (Vantaan rahoitussitoumus 11,13 Me + osakkeiden merkintähintana maksettu 0,157 Me). Osakassopimuksessa Vantaa sitoutui ainoastaan Suomi-radan suunnitteluun. Radan rakentamisesta ja rakentamiskustannusten kattamisesta olisi sovittu erikseen.

Suomi-rata Oy:n omistus jakautui yhtiötä perustettaessa Suomen valtion lisäksi kahdenkymmenen kunnan ja kaupungin, sekä Finavia Oyj:n kesken. Yhtiön suurimmat omistajat olivat:

- 1) Valtio 51 %,
- 2) Finavia Oyj 10,34 %,
- 3) Helsingin kaupunki 14,39 %,
- 4) Tampere 7,19 %,
- 5) Vantaa 7,19 %.

Vantaan kaupunki on sijoittanut 23.11.2023 mennessä Suomi-Rata Oy:öön yhteensä 501 508,36 euroa. Osakkeiden merkintähintana 157 466,86 e ja maksettuina rahoitussitoumuksina (svop-sijoituksia) 344 041,50 euroa.

Suomi-Rata Oy:n muuttaminen Lentorata Oy:ksi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa (Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58) uuden hallituksen tahtotilaksi esitetään, että hallitus edistää nk. lentoratahanketta ja Suomi-rata Oy:n tekemä suunnittelutyö keskeytetään muilta osin. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt syksyllä 2023 talouspoliittisen ministerivaliokunnan puoltaman toimintatavan mukaisesti neuvottelut Suomi-rata Oy:n omistajien kesken yhtiön toiminnan tarkoituksen muuttamiseksi vastaamaan uuden hallituksen tahtotilaa. Neuvotteluiden aikana selvitettiin omistajien tahtotila jatkaa yhtiössä.

Lentorata Oy:ksi muutettavan yhtiön uutena tarkoituksena olisi lentoaseman kautta kulkevan Pasilan ja Keravan välisen Lentoradan suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö voi tämän lisäksi tehdä tai teettää selvityksiä Rakentamisvaiheen päätöksenteon kannalta oleellisista seikoista kuten maaperään liittyvistä riskeistä ja kustannuksista, rahoituksesta, operointimalleista sekä radan yhteiskuntataloudellista hyödyistä ja mahdollisista haitoista. Lentoradan rakentaminen ja rakentamissuunnittelu eivät kuulu yhtiön nyt sovittavaan tehtävään.

Vantaa näkee lentoratahankkeen merkittävänä kansallisena hankkeena ja erittäin tärkeänä osana sekä valtakunnallisen että seudullisen raideverkon tulevaisuutta. Uusi lentorata vahvistaisi Vantaan suurimman työpaikka-alueen Aviapoliksen elinvoiman ja maankäytön kehitystä, mikä taas heijastuisi laajemmin koko Vantaan elinvoimaan. Lentorata parantaisi erityisesti Aviapolis-alueen saavutettavuutta

ja toisi merkittävän työvoimapotentialin myös pohjoisen ja idän suunnasta. Kaukojunaliikenteen painopisteen siirtyminen lentoasemalle ei merkittävästi heikentäisi Tikkurilan tilannetta, koska lentoradan myötä pääradan lähijunaliikenteen määrää voitaisiin nostaa. Kaikissa Suomi-rataa ja lentorataa koskevissa selvityksissä Vantaa on arvioitu uuden radan suurimmaksi hyötyjäksi.

Pääradan raidekapasiteetti Kerava-Helsinki-välillä ei tule riittämään tulevaisuudessa eikä uusia lisäraiteita voida toteuttaa nykyiseen ratakäytävään ilman merkittäviä ja pysyviä haittoja Vantaan kaupunkirakenteelle. Lisäraide edellyttäisi useiden olevien rakennusten purkamista mm. Tikkurilan asemansseudulla. Lentorata mahdollistaa nykyisen ratakapasiteetin puitteissa lähijunaliikenteen merkittävän kehittämisen Helsingistä Järvenpäähän, Riihimäelle ja Lahteen, mikä vastaavasti tukee ja edesauttaa Tikkurilan suuralueen kehittymistä jatkossakin.

Lentoratayhtiön omistajapohjan muutos ja rahoittaminen jatkossa

Neuvottelujen aikana Helsinkiä, Vantaata ja Lahtea lukuun ottamatta yhtiön muut osakkaina olevat kunnat ilmoittivat olevansa halukkaita luopumaan yhtiön omistajuudesta. Myös Finavia Oyj ilmoitti, että sillä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia jatkaa yhtiössä. Neuvottelutulos oli, että Suomi-Rata Oy ostaa yhtiön jättävien osakkaiden osakkeet ja mitätöi ne. Yhtiön jättävät omistajat edustavat päätöksentekohetkellä 25,2 %:a yhtiön koko osakekannasta. Yhtiö käyttää osakkeiden hankintaan kassavaroistaan yhteensä 252 300 euroa. Periaatteena osakkeesta maksettavan kauppahinnan määrittämisessä oli osakkeen osuus yhtiön kassavaroista (pl. avustuksina ja tukina saadut varat, joiden myöntämisehtoihin sisältyy käyttörajoituksia). Yhtiön osakkeista maksama kauppahinta on alle 15 %:ia osakkaan yhtiöön tekemistä sijoituksista (merkintähinta + svop-sijoitukset).

Yhtiöön jäävät osakkaat kävivät erilliset neuvottelut Lentorata Oy:ksi muutettavan yhtiön tulevista omistusosuuksista ja osakassopimuksesta.

Neuvottelutulos omistusosuuksista ja maksuosuuksista on seuraava:

Lentorata Oy	Omistusosuus/ osuus rahoitussitoumusten kokonaismäärästä (% , kahden desimaalin tarkkuudella)	Rahoitussitoumuksen määrä
Suomen valtio,	70,00	17 500 000,00
Helsingin kaupunki	18,17	4 541 639,91
Vantaan kaupunki	9,08	2 270 830,16
Lahten kaupunki	2,75	687 529,93
Yhteensä	100,00	25 000 000

Neuvottelutulos tarkoittaa sitä, että yhtiön suorittaman poisjäävien kuntien ja Finavian osakkeiden ostamisen jälkeen valtion omistusosuutta tulee kasvattaa 1,78 %:lla. Tämä toteutetaan suunnatulla maksuttomalla osakeannilla, jossa Suomen valtiolle luovutetaan 68 531 osaketta. Yhtiön haltuun jäävät osakkeet mitätöidään.

Neuvotellussa osakassopimuksessa Vantaan kaupunki sitoutuu rahoittamaan yhtiötä enintään 2 270 830,16 eurolla. Tässä rahoitussitoumuksen enimmäismäärässä ei huomioida kaupungin yhtiöön aiemmin tekemiä sijoituksia. Vantaa ei sitoudu muuhun yhtiön rahoittamiseen. Mikäli suunnittelun

aikana käy ilmi, että suunnitteluhankkeen kokonaisrahoitustarve ylittää osakkaiden tekemät rahoitussitoumukset ja hankkeeseen mahdollisesti saatavat tuet ja avustukset, osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan rahoitusvajeen ratkaisemiseksi.

Osakassopimuksen mukaan osakkaat maksavat rahoitussitoumuksensa yhtiölle suunnittelun edistyessä osissa yhtiön hallituksen määräämässä aikataulussa maksamattomien rahoitussitoumuksiensa mukaisessa suhteessa. Rahoitussitoumuksen erät suoritetaan yhtiölle oman pääoman ehtoisina sijoituksina ensisijaisesti yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävillä suorilla sijoituksilla ja toissijaisesti muulla tavalla kuten osakeannilla. Yhtiön osakassopimuksen allekirjoittamisen jälkeen laatiman rahoitussuunnitelman mukaiset sijoitukset tuodaan erikseen kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Alustavan arvion mukaan yhtiön tarvitsema rahoitus jakautuisi vuositasolla seuraavasti:

Toimintavuosi	2024	2025	2026	2027	2028
Kustannusarvio/sitoumus (miljoonaa euroa)	3,950 milj. €	4,710 milj. €	5,405 milj. €	8,435 milj. €	2,50 milj. €

Rakentamisvaiheeseen siirtyminen

Osakassopimuksessa ei sovita mahdollisesta rakentamisvaiheesta, vaan rakentamisvaiheeseen siirtymisestä ja sen edellyttämästä rahoituksesta sovitaan erikseen. Tilanteessa, jossa rakentamisvaiheeseen ei päätetä siirtyä, suunnitteluhankkeen kokonaisrahoitustarve ylittyy eikä ratkaisua rahoitustarpeen kattamiseksi löydetä sekä tilanteessa, jossa rakentamisvaiheeseen päätetään siirtyä, mutta Vantaa päättää olla rahoittamasta ja osallistumasta rakentamisvaiheeseen, on Vantaa oikeutettu ja velvollinen luovuttamaan omistamansa yhtiön osakkeet yhtiölle 1 eurolla.

Toimivalta ja päätöksenteko

Oikeustoimina Suomi-Rata Oy:n muuttaminen Lentorata Oy:ksi edellä kuvatulla tavalla edellyttää Vantaalta uuden osakassopimuksen hyväksymistä, sekä omalta osaltaan osakkeenomistajien päätöksen tekemistä siitä, että yhtiö ostaa yhtiöstä poisjäävien osakkaiden osakkeet. Molemmissa asioissa kaupunginhallituksen konsernijaosto on toimivaltainen hallintosäännön 8 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla.

Asia tuodaan sen periaatteellisen merkityksen vuoksi kaupunginhallituksen linjattavaksi periaatepäätöksenä ennen kuin konsernijaosto päättää asiasta.

Kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvat oman pääoman ehtoiset sijoitukset yhtiöön tuodaan erikseen kaupunginhallituksen päätettäväksi kunhan yhtiö on laatinut rahoitussuunnitelman.

Kaupunginhallitus 11.12.2023 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että

- Vantaan kaupunki jatkaa osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä esitystekstissä mainituin periaattein,

- b) Vantaan kaupunki sitoutuu tässä vaiheessa ainoastaan hankkeen suunnitteluun esittelyosassa kuvatulla sijoituksella, ja
- c) kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää omistusjärjestelyn hyväksymisestä sekä yhtiöön jäävien osakkaiden kesken solmittavasta osakassopimuksesta erikseen myöhemmin.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila poistui kokouksesta yhteisöjäävinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 15.1.2024 § 18

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että

- a) Vantaan kaupunki jatkaa osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä esitystekstissä mainituin periaattein,
- b) Vantaan kaupunki sitoutuu tässä vaiheessa ainoastaan hankkeen suunnitteluun esittelyosassa kuvatulla sijoituksella, ja
- c) kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää omistusjärjestelyn hyväksymisestä sekä yhtiöön jäävien osakkaiden kesken solmittavasta osakassopimuksesta erikseen myöhemmin.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila poistui yhteisöjäävinä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Asian käsittely aikana kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen teki seuraavan muutosesityksen, joka raukesi kannattamattomana:

Päätetään, että

- a) Vantaan kaupunki ~~ei jatka jatkaa~~ osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä esitystekstissä mainituin periaattein,
 - b) ~~Vantaan kaupunki sitoutuu tässä vaiheessa ainoastaan hankkeen suunnitteluun esittelyosassa kuvatulla sijoituksella, ja~~
 - c) ~~kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää omistusjärjestelyn hyväksymisestä sekä yhtiöön jäävien osakkaiden kesken solmittavasta osakassopimuksesta erikseen myöhemmin.~~
-

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Hanna Valtanen teki seuraavan *muutosesityksen* kaupunginhallituksen jäsen Eve Rämön kannattamana:

Päätetään, ~~että~~

- a) ~~Vantaan kaupunki jatkaa~~ *esittää kaupunginhallitukselle, että koska Lentorata Oy:n tehtävä on oleellisesti eri kuin Suomi-Rata Oy:n, mihin liittymisen kaupunginvaltuusto on aiemmin hyväksynyt, kaupunginvaltuusto tekee periaatepäätöksen Vantaan kaupungin jatkamisesta osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä esitystekstissä mainituin periaattein,*

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkanen teki seuraavan muutosesityksen kaupunginhallituksen jäsen Ulla Kaukolan kannattamana:

- b) Vantaan kaupunki sitoutuu ~~tässä vaiheessa~~ ainoastaan hankkeen suunnitteluun esittelyosassa kuvatulla sijoituksella, ja

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Kai-Ari Lundell esitti kaupunginhallituksen jäsen Juha Suoniemen kannattaman, Vantaan kaupunki ei jatka osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kolme kannatettua muutosesitystä ja että asiasta joudutaan äänestämään.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista kaupunginhallituksessa äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Valtasen muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Abdi, Tammi, Kaukola, Räsänen, Kasonen, Rokkanen, Kanerva, Raja-aho, Lundell, Niikko, Suoniemi) ja 4 ei-ääntä (Karinen, Valtanen, Rämö, Tuomela). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan pohjaesitystä äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Rokkasen muutosesitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi Rokkasen muutosesityksen.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat Rokkasen muutosesitystä äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Lundellin hylkäysesitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä, (Abdi, Tammi, Kaukola, Räsänen, Kasonen, Rokkanen, Kanerva, Raja-aho) 5 ei-ääntä (Lundell, Suoniemi, Niikko, Karinen, Tuomela) ja 2 tyhjää ääntä (Valtanen, Rämö). Puheenjohtaja totesi Rokkasen muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Päätös:

Päätettiin, että

- Vantaan kaupunki jatkaa osakkaana Lentorata Oy:ksi muutettavassa Suomi-Rata Oy:ssä esitystekstissä mainituin periaattein,
- Vantaan kaupunki sitoutuu ainoastaan hankkeen suunnitteluun esittelyosassa kuvatulla sijoituksella, ja
- kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää omistusjärjestelyn hyväksymisestä sekä yhtiöön jäävien osakkaiden kesken solmittavasta osakassopimuksesta erikseen myöhemmin.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Merkittiin, että perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:

”Lentorata-hanke ei ole kunnallinen hanke, eikä kaupungin rahaa tule laittaa ko. hankkeeseen. Kolme miljardia euroa Lentorataan suhteessa sen valtakunnalliseen hyötyyn on aivan liikaa. Verorahoilla on muutakin polttavaa tarvetta, vrt. koulutuksen tason laskun korjaaminen ja sote-rahoitusongelmat.”

Merkittiin, että vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon yhdyivät kristillisdemokraattien ja vasemmistoliiton kaupunginhallitusryhmät:

”Koska Lentorata Oy:n suunnittelema ratayhteys on merkittävästi eri kuin Suomi-Rata Oy:n suunnitelma, katsomme, että valtuuston aiemmin tekemä päätös lähteä osakkaaksi Suomi-rata Oy -hankeyhtiöön ei ole riittävä pohja uuden yhtiön osakkuudelle. Uuteen osakassopimukseen liittymisestä olisi pitänyt tehdä uusi periaatepäätös valtuustossa.”

Liitteet:

- Äänestysraportti KH 15.1.2024 § 18 I
- Äänestysraportti KH 15.1.2024 § 18 II
- Äänestysraportti KH 15.1.2024 § 18 III

Täytäntöönpano: konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Konsernilakimies Samuli Vartiainen, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)